

Slovo k povzbuzení na neděli 12. února 2023, na 6. neděli v liturgickém mezidobí – A
Biblická čtení: Sir 15,16-21; Ž 119; 1Kor 2,6-10; Mt 5,17-37

Milé sestry, milí bratři,

zkusme všechny dnešní biblické úryvky přečíst, vidět je pod jedním zorným úhlem, a to pod zorným úhlem **svobody**. Mohutnosti, která do velké míry činí člověka **člověkem**, neboť on – i navzdory své tolikeré omezenosti a podmíněnosti – **svobodný** je, je k obrazu a podobě všemohoucího Boha stvořený. **O svobodě** – mimo mnoha dalšího, jednotlivého – totiž dnešní **Boží slovo** skutečně mluví.

Vždyť co jiného svými obrazy vyzpívalo starozákonní čtení z knihy **Sirachovcovy** než principiální schopnost člověka **volit**, možnost **se rozhodovat**, **vybrat si** život anebo smrt, oheň anebo vodu, tedy možnost **jednat** moudře nebo pošetile, **vydat se** tou či onou cestou, schopnost nakonec **poslechnout** samotného Boha («chceš-li, můžeš plnit přikázání..., vztáhni ruku, po čem chceš»).

O svobodě v posledku hovoří i dnešní **evangelium**. Pokračujeme v naslouchání Horského kázání Pána Ježíše, který dnes stojí před námi jako ten, kdo je víc než Mojžíš («slyšeli jste, že bylo řečeno, ale já vám říkám»). Jako ten, který dává, nabízí **více než Desatero** («nebude-li vaše spravedlnost mnohem dokonalejší než spravedlnost učitelů Zákona a farizeů, do nebeského království nevejdete»), jelikož člověka volá nejen ke spravedlnosti (dát každému to jeho), nýbrž **k lásce** (dát ještě víc, učinit víc, než musíme). A právě schopnost k ní, schopnost se ze srdce **rozhodnout** pro její **obsah**, který Desatero pojmenovává a který **prospívá**, je cílem a obsahem naší **svobody**.

Druhé čtení z Prvního listu Korintským k nám zase promlouvá ujištěním, že **moudrost** pocházející **od Boha** («plná tajemství a skrytá») převyšuje každou lidskou, je k ní leckdy v určitém protikladu («učíme moudrosti, to však není moudrost tohoto světa ani moudrost těch, kdo jej ovládají»), protože je **moudrostí kříže**, moudrostí úplné **lásky**. Takto (aspoň trochu) moudrá by měla být i naše svoboda.

A **žalm** vše obrací v modlitbu, v prosbu o schopnost **kráčet po Božích cestách** («ukaz mi, Hospodine, cestu svých příkazů..., pouč mě, ať zachovávám tvůj zákon»).

Tím vším máme – mimo mnoha dalšího – před sebou jakési **tři rozměry** lidské svobody: **Zaprvé** schopnost člověka se vůbec rozhodnout, schopnost **volby** (ono *liberum arbitrium*). **Zadruhé** pak to, **pro co** by se měl člověk ze srdce rozhodnout, co by mělo být obsahem jeho voleb; to, co je opravdu dobré, co prospívá druhým a světu, kde je větší láska, jak to čteme v evangeliu. A **zatřetí** skutečnost, že zdrojem skutečné moudrosti, pro niž se člověk má svobodně rozhodnout, je sám Bůh; jeho láska, jeho vtělená láska, jeho Syn a jeho slovo. Proto také skutečná moudrost je dosažitelnější **v živém vztahu s Bohem**, v pokorném přátelství s ním.

Svoboda člověka se **nesmí** zaměřovat s pyšnou svévolí a sobeckým uplatňováním vlastních práv bez ohledu na práva druhých, na skutečnost a na dobro a na Boha. Pojem svobody (skutečné *libertas*) nesmí být zaměněn s pouhou možností volby a obsah svobody nemůže být viděn pouze v tom, co dotyčný cítí a chce, bez ohledu na to, co je skutečně dobré, co prospívá, kde je větší láska k Bohu, lidem a světu.

Boží slovo, a to nejen to dnešní, nám prostě připomíná, že **svoboda** by měla být **moudrostí**, že svobodné rozhodování by mělo mít svůj **obsah – dobro**, že sama možnost volby, navíc porušená hříchem, ještě **není plnou svobodou** a že **obsah** toho, co je skutečně dobré a co je zlé, pro co bychom se měli rozhodovat, neurčujeme v posledku my, ale **Bůh**; jak svět stvořil a jak jej vykoupil.

Svobodou člověka je chtít to, co chce **Bůh**, a to je **dobro**. V tom spočívá skutečná moudrost a velikost člověka (a to dokonce bez ohledu na to, zda mu dal křesťanské víry byl anebo nebyl dán): Svobodně se rozhodnout pro Boží věci, pro lásku, podle Boha a s jeho tajemnou

pomocí, jak je komu vírou dánu. „**Svoboda pro něco**“, o které se dnes často mluví, také nejprve předpokládá „**svobodu od něčeho**“, totiž svobodu od nutnosti konat zlo, od jeho nadvlády, od úplné determinace hříchem. A právě k tomu slouží **vykoupení** Pánem Ježíšem, **osvobození** jeho láskou, jeho křížem («co oko nevidělo, co ucho neslyšelo a nač člověk nikdy ani nepomyslel, co všechno Bůh připravil těm, kdo ho milují»).

Milé sestry, milí bratři, kéž nás dnešní Boží slovo **povzbudí** a možná i **napomene**. Kéž nám **připomene**, že svoboda člověka je – i při vší omezenosti a podmíněnosti – veliká a krásná; že jsme schopni aspoň nějak **uchopit** svůj život, žít jako lidé. Že můžeme **volit** cesty, po kterých se denně vydáváme. A že ty by měly být cestami **dobra**, cestami «převelké moudrosti Páně», snahy prospět, snahy všechny a všechno **milovat**. Ve světle **víry a evangelia**, ve světle „Desatera“ Pána Ježíše, **Horského kázání**, které to Mojžíšovo Desatero dané na hoře Sinaj nejenže neruší, nýbrž naplňuje hlubším **smyslem, motivací i intenzitou**, ještě větší **láskou**.

A možná si můžeme každého rána třeba připomenout onen známý obraz dvou cest, třeba dnešním slovem Sirachovce («před každým je život a smrt, každému dá Bůh to, co kdo bude chtít») anebo třeba první větou jednoho z nejstarších a nejkrásnějších starokřesťanských spisů *Didaché*, který je dokonce starší než nejmladší knihy Nového Zákona. Začíná výmluvnými slovy: «**Jsou dvě cesty, cesta života a cesta smrti, a tyto dvě cesty se v mnohém liší**».

A je tedy také na nás, **jakou se vydáme**. S tím, že rozhodnutí, aby to bylo cestou skutečného dobra, se můžeme s pomocí Boží snažit obnovovat **každý den**, i poté, co jsme třeba někam zabloudili.

Kéž nám – a celému světu kolem nás – k volbám pokud možno co největšího dobra **poznání Pána Ježíše**, jeho evangelia a **přátelství s ním** pomáhají...